

7/12874

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

Sayı : B.19.0.HUK.0.610-[2012-7/12874] 1237

Konu : Yazılı Soru Önergesi

17.12.2012* 85926

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 03/12/2012 tarihli ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-95951 sayılı yazıları.

İlgi’de kayıtlı yazıları ekinde yer alan Kütahya Milletvekili Sayın Prof. Dr. Alim IŞIK tarafından verilen 7/12874 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevap ekte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Zafer ÇAĞLAYAN
Bakan

EK :

1- Cevap yazısı (6 sayfa)

DAĞITIM :

Gereği :

TBMM Başkanlığı

Bilgi:

Başbakanlık

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

Kütahya Milletvekili Sayın Prof. Dr. Alim IŞIK tarafından verilen 7/12874 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin sorular ve cevaplar.

Sorular :

Türkiye'nin son yıllarda izlediği yanlış dış politikanın, komşuları başta olmak üzere yıllardır önemli miktarlarda dış ticaret hacmine sahip olduğu ülkeyle olan ticaretini ve ekonomik ilişkilerini olumsuz yönde etkilediği bilinmektedir. Bu bağlamda, hükümetleri döneminde Türkiye-Rusya Federasyonu arasında gerçekleşen dış ticaret ve ekonomik ilişkilerle ilgili olarak;

1. 2002-2012 döneminde iki ülke arasında gerçekleşen dış ticaret verilerinin (ithalat, ihracat, dış ticaret açığı/fazlası) yıllara göre değişimi nasıl olmuştur?
2. Anılan dönemde iki ülke arasında ithalata ve ihracata konu önemli mal veya hizmetler hangileri olmuştur?
3. Anılan dönemde iki ülke arasında gerçekleşen dış ticaret verileri bakanlığınızca nasıl değerlendirilmektedir?
4. Halen anılan ülkeyle en fazla ithalat ve ihracat değerlerine sahip ilk beş ürün hangileridir? Bu ürünlerin iki ülkenin dış ticaret verileri içindeki payları nasıldır?
5. Anılan dönemde iki ülke arasında imzalanan anlaşmalar ve yürürlüğe konan ticari projeler hangileridir?
6. İki ülke arasındaki ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi ve yaşanan sorunların giderilmesi konusunda Bakanlığınızca ne tür çalışmalar yapılmış ya da yapılmaktadır?
7. Bu amaçla şimdiye kadar Bakanlığınızca hangi önlemler alınmış ya da alınmaktadır?
8. Bakanlığınızın, anılan ülkeyle olan ticari ve ekonomik ilişkilerimizin geliştirilmesine yönelik hedefleri ve 2013 yılı programı nasıldır?

Cevaplar:

Türkiye'nin Rusya Federasyonu ile 2002-2012 yılları dış ticaret verileri aşağıdaki tabloda sunulmaktadır.

2002-2012 Dönemi Türkiye-Rusya Federasyonu Dış Ticaret Verileri, (Değer: Milyon ABD Doları)

Yıl	İthalat	İthalat Değişim, %	İhracat	İhracat Değişim, %	Hacim	Denge
2002	3.892	13,3	1.172	26,8	5.064	-2.720
2003	5.451	40,1	1.368	16,7	6.819	-4.084
2004	9.033	65,7	1.859	35,9	10.892	-7.174
2005	12.906	42,9	2.377	27,9	15.283	-10.529
2006	17.806	38,0	3.238	36,2	21.044	-14.569
2007	23.508	32,0	4.727	46,0	28.235	-18.782
2008	31.364	33,4	6.483	37,2	37.847	-24.881
2009	19.450	-38,0	3.202	-50,6	22.652	-16.247
2010	21.601	11,1	4.628	44,5	26.229	-16.972
2011	23.953	10,9	5.993	29,5	29.946	-17.960
2011*	19.034	10,7	4.934	33,7	23.968	-14.101
2012*	21.874	14,9	5.515	11,8	27.388	-16.359

(*) Ocak-Ekim Dönemi Kaynak: TÜİK

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

Anılan dönemde iki ülke arasında ithalata ve ihracata konu önemli mal veya hizmetleri gösterir Tablo (EK:1) ilişikte yer almaktadır.

Ayrıca, müteahhitlik ve teknik müşavirlik sektörü Rusya ile ekonomik ilişkilerimizin önemli bir boyutunu oluşturmaktadır. Türk inşaat sektörünün yurtdışına açıldığı 1972 yılından bu güne tüm dünyada toplam 229 milyar dolar değerindeki müteahhitlik projelerimizin 38,5 milyar dolarını Rusya pazarı oluşturmaktadır.

2002 yılında Rusya'ya ihracatımız 1,2 milyar ABD Doları iken, 2011 yılında ihracatımız 6 milyar ABD Dolarına yükselmiştir.

2002 yılında Rusya'dan ithalatımız 4 milyar ABD Doları iken, 2011 yılında ithalatımız 24 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir.

Rusya Federasyonu ile yıllar bazındaki ihracat ve ithalat verilerine bakıldığında ithalatımızda en geniş yeri enerji kaleminin tuttuğu görülmektedir. Küresel enerji fiyatlarının yüksek seyretmesi nedeniyle dış ticaret açığımız da yıllar içinde artış göstermektedir.

2000-2011 yılları arasında Enerji Dışı Denge'ye baktığımızda dış ticaret açığımızın yıllar içinde sabit ve göreceli olarak düşük bir seyir izlediği gözlemlenmektedir. Dış Ticaret Dengesi ile Enerji Dışı Denge'nin karşılaştırılmasından da görüleceği üzere dış ticaret açığımızın başlıca sebebini enerji ithalatımız oluşturmaktadır.

2002-2012 döneminde Ekonomi Bakanlığı görev alanına giren konularda imzalanan anlaşmalar aşağıda sunulmaktadır.

Anlaşmanın Adı	İmza Tarihi
Türkiye-Rusya Federasyonu Hükümetlerarası 6. Dönem KEK Toplantısı Protokolü	30.11.2004
Türkiye-Rusya Federasyonu Hükümetlerarası 7. Dönem KEK Toplantısı Protokolü	30.05.2006
Türkiye-Rusya Federasyonu Hükümetlerarası 8. Dönem KEK Toplantısı Protokolü	28.05.2008
Türkiye-Rusya Federasyonu Hükümetlerarası 9. Dönem KEK Toplantısı Protokolü	06.08.2009
Türkiye-Rusya Federasyonu 10. Dönem KEK Toplantısı Protokolü	12.05.2010
Türkiye-Rusya Federasyonu Hükümetlerarası 11. Dönem KEK Toplantısı Protokolü	04.03.2011
Türk-Rus Bankacılık ve Finans Alanında İşbirliği Çalışma Grubu 3. Dönem Toplantısı Mutabakat Zaptı	15.06.2012
Türkiye Hükümeti Cumhuriyeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında 2012-2015 Ticari, Ekonomik, Bilimsel ve Teknik Alanlarda İşbirliği Orta Vadeli Programı	03.12.2012
Türkiye-Rusya Federasyonu KEK Eşbaşkanları Toplantısına Dair Ortak Bildiri	03.12.2012

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

Bakanlığımızın görev ve yetki alanına giren konularda yaşanan sorunlar en geniş kapsamıyla Karma Ekonomik Komisyonu Toplantılarında ele alınmaktadır. Bu

toplantılarda Bakanlığım ile diğer Bakanlık, kurum ve kuruluşlarımızdan elde edilen bilgi ve görüşler çerçevesinde oluşturulan Protokol metinleri ikili ekonomik ve ticari ilişkilerimizin temelini oluşturmaktadır.

Rusya ile ülkemiz arasındaki Karma Ekonomik Komisyonu altında çeşitli Çalışma Grupları kurulmuş olup bu çalışma grupları ikili ekonomik ve ticari ilişkilerimizde öne çıkan bazı konularda daha teknik çalışmalar yürütmekte ve iki ülke ekonomilerini yakınlaştırmayı amaçlamaktadır.

Ayrıca, 3 Aralık 2012 tarihinde Rusya Federasyonu Devlet Başkanı PUTİN'in ülkemizi ziyareti sırasında "Türkiye Hükümeti Cumhuriyeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında 2012-2015 Ticari, Ekonomik, Bilimsel ve Teknik Alanlarda İşbirliği Orta Vadeli Programı" imzalanmıştır.

Anılan Programın temel amacı, Türkiye ile Rusya arasındaki ticari hizmetler, müteahhitlik ve müşavirlik hizmetleri, bölgeler arası işbirliği, ulaştırma, enerji, turizm, tarım, sanayi, bankacılık ve finans alanında işbirliği ile bilim ve teknoloji alanlarında işbirliğinin geliştirilmesidir.

Öte yandan, Rusya Federasyonu'nun çeşitli bölgelerine sektör spesifik ticaret ve/veya müteahhitlik heyetleri düzenlenmekte, ihracatçılarımızın Rusya'da gerçekleşen uluslararası fuarlara katılımı desteklenmekte ve Bakanlığımız yöneticileri ile muhatapları arasında sıklıkla temaslar kurularak ihracatçılarımızın yaşadıkları sorunlar en üst düzey yetkililer nezdinde takip edilmektedir.

İhracatımızın arttırılmasına yönelik olarak iki ülke ticaret verilerinin karşılaştırılması yoluyla potansiyel arz eden sektörler belirlenmekte ve ihracatçılarımız ile yatırımcılarımız bu sektörlerle yönlendirilmektedir.

Ayrıca, Bakanlığımca hazırlanan Yeni Teşvik Sistemi ile ülkemizde yapılacak yabancı yatırımlar desteklenmektedir. Anılan Sistem Bakanlığımız yetkililerince Rusya dahil pek çok ülkede tanıtılmaktadır. Bu amaçla, Bakanlığımız yetkilileri yurtdışında hem devlet yetkilileri hem de ülkemizde yatırım yapması muhtemel işadamları ile görüşerek tanıtımlar yapmaktadırlar. Ülkemizi ziyaret eden hükümet temsilcilerine ve kendilerine eşlik eden işadamlarına da bu sistemi tanıtan sunumlar yapılmaktadır.

Diğer taraftan, Rusya Federasyonu (RF), gerek RF'ye yönelik ihraç taşımaları ve gerekse anılan ülke üzerinden başta Kazakistan olmak üzere üçüncü ülkelere karayolu ile gerçekleştirilen transit taşımacılıkta önemli bir transit geçiş ülkesi konumundadır.

Bakanlığımca; RF ile yaşanan ikili ve transit karayolu geçiş kotaları sorunun çözümü, RF'nin iç dağıtım kanallarına nüfuz edebilmek amacıyla söz konusu ülkede Türk lojistik merkezlerinin kurulması ve anılan ülkeye yönelik taşıma modlarının çeşitlendirilmesi ile alternatif güzergâhların belirlenerek, ihracatçılarımız ve taşımacılarımızın hizmetine sunulması yönünde çalışmalar gerçekleştirilmektedir.

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

Yukarıda belirtilen çalışmalar gerek muhataplarını nezdinde şahsen, gerekse de Bakanlığının teknik düzeyde RF makamları ile gerçekleştirdiği toplantılarda ele alınmaktadır.

Bu çerçevede; şahsım ile Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanı Sayın Binali Yıldırım'ın, özellikle 2012 yılında yaşanan ikili ve transit geçiş belgesi yetersizliğinin aşılması yönünde RF Bölgesel Kalkınma Bakanı ve Ulaştırma Bakanları nezdinde gerçekleştirdiği girişimler neticesinde; Türk nakliyecilerinin ihtiyacı olan geçiş belgeleri Eylül ayı itibarıyla temin edilmiş olmakla birlikte, sorunun kalıcı bir çözüme kavuşturulmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir.

Diğer taraftan, hâlihazırda Türk taşımacıları tarafından kullanılmayan, Gürcistan ile RF arasındaki Kazbegi (Gürcistan)-Verhni Lars (RF) Sınır Kapısının Türk nakliyecileri tarafından da kullanılması ve RF'nin Vladikavkaz (Kuzey Osetya) ve Mahaçkale (Dağıstan) illerinde, gerek RF içlerine gerekse üçüncü ülkelere yönelik ihracat sevkiyatlarımızın depolanabileceği, elleçlenebileceği Türk Lojistik merkezlerin kurulması amacıyla çalışmalar yürütülmekte olup son olarak 11-15 Kasım 2012 tarihlerinde, resmi bir heyet ile anılan bölgeye bir çalışma ziyareti düzenlenmiş ve üst düzey yetkililerle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Söz konusu güzergâhın kullanılması ve lojistik merkezlerin hayata geçirilmesine yönelik çalışmalara devam edilmektedir.

İkili ekonomik ve ticari ilişkilerimizde yaşanan sorunların aşılması ve ilişkilerin geliştirilmesi amacıyla Bakanlığımız yetkilileri Rus muhatapları ile temaslarını sürdürmekte, yaşanan sorunlar çözümlenene kadar takibi yapılmaktadır.

Bu bağlamda, Rusya Federasyonu'nda bulunan ticaret müşavirliklerimiz ve ticaret ataşeliklerimiz vasıtasıyla anılan ülkedeki işadamları ile yakından ilgilenilmekte, İşadamlarımızın yaşadıkları sistemik ya da kurumsal sorunlar ivedilikle Bakanlığımıza aktarılmakta ve bu sorunlar en üst düzey temaslar ile çözülmeye çalışılmaktadır.

Ayrıca, yukarıda da değinildiği gibi iki ülke ekonomik ve ticari ilişkilerinde yaşanan genel sorunlar çeşitli platformlarda ele alınarak iki taraf yetkili kurumlarının katılımıyla müzakere edilmekte ve varılan mutabakatların işlerliği gözden geçirme mekanizmaları (KEK ve Çalışma Grupları) yoluyla takip edilmektedir.

İhracatımızda pazarların çeşitlendirilmesine yönelik olarak belirlenen 2012-2013 dönemi hedef ülkeleri arasında yer alan Rusya Federasyonu ile ticaret hacmimizin 2015 yılına kadar 100 milyar ABD Doları'na ulaşması hedefi Rusya Federasyonu Devlet Başkanı PUTİN'in 3 Aralık 2012'de ülkemize yaptığı resmi ziyaret sırasında ifade edilmiştir.

İkili ticari ve ekonomik ilişkilerimizin geliştirilmesi amacıyla 2013 yılının Nisan ayında KEK toplantısı gerçekleştirilecektir. Rusya Federasyonu Devlet Başkanı PUTİN'in 3 Aralık 2012 tarihinde ülkemize gerçekleştirdiği ziyaret vesilesiyle iki ülke KEK Eşbaşkanları arasında imzalanan Ortak Bildiri ile KEK mekanizması çerçevesinde kurulan tüm çalışma gruplarının Nisan 2013'te yapılacak KEK Toplantısı öncesinde bir araya gelmeleri kararlaştırılmıştır.

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

Ayrıca, 2013 yılı Nisan ayında, başkanlığında Rusya Federasyonu Tataristan Cumhuriyetine yönelik bir ticaret ve müteahhitlik heyeti düzenlenmesi planlanmaktadır.

EK:
Tablo (1 sayfa)

